

Flygpassagerare hade packat ner smycken till ett värde av 71 000 kr i incheckat bagage. Smyckena försvann under den tid som bagaget var i flygbolagets vård. Flygbolaget befriades från ersättningskyldighet för de försvunna föremålen eftersom skadan hade orsakats av passagerarens vårdslöshet. (Montrealkonventionen art. 17.2 och art. 20.)

Beslut 2017-06-01; 2017-01735

AA begärde ersättning med sammanlagt 71 000 kr för smycken som försvunnit ur incheckat bagage. I hennes resväska fanns ett meddelande att väskan hade varit öppen. Hennes smycken, som hon hade lagt i necessären, var borta. Hon hade inte fått information om eventuella stölder från incheckade resväskor.

Flygbolaget motsatte sig kravet. När säkerhetspersonalen på flygplatsen kontrollerar bagaget är de ansvariga för att lägga dit en notis; en sådan som AA fann i sitt bagage. De är också ansvariga för att lägga tillbaka alla föremål i bagaget. Om de gör detta eller inte är utanför flygbolagets kontroll. AA följde inte regler och villkor i de allmänna transportvillkoren, som finns på flygbolagets hemsida. Enligt dessa gäller följande regler och villkor för bagage:

”10.1 Objekt som inte kan godtas som bagage

Du får inte lägga följande i ditt bagage:

På flygresor med avgång eller destination i USA rekommenderar vi att du inte placerar ömtåliga föremål, lättfördärvliga eller värdefulla föremål såsom bärbara datorer, smycken och ädelstenar, pengar, värdepapper, portföljer och attachéväsor med installerat larm, mediciner, läkarintyg eller identitetshandlingar i ditt bagage eftersom vårt ansvar för en eventuell förlust, skada eller försening av bagaget är begränsat i enlighet med vad som anges i artikel 16.2.2. För att undvika nekad transport enligt paragraf 10.2(c) måste allt bagage vara packat i lämpliga förpackningar i enlighet med våra regler.”

Allmänna reklamationsnämnden gjorde följande bedömning.

I de av flygbolaget åberopade villkoren står det dels ”Du får inte lägga följande i ditt bagage”, dels ”På flygresor med avgång eller destination i USA rekommenderar vi att du inte placerar (...) smycken och ädelstenar (...) i ditt bagage”. Eftersom villkoren uttrycker både ett förbud och en rekommendation i samma fråga är de tvetydiga. Om innebörden av ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling är oklar, ska enligt 10 § lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden avtalsvillkoret vid en tvist mellan en näringsidkare och en konsument tolkas till konsumentens förmån. Det innebär att de nu redovisade villkoren som flygbolaget åberopat ska tolkas som en rekommendation och inte som ett förbud.

Montrealkonventionen¹ är tillämplig på tvisten². Enligt den ansvarar transportören om incheckat bagage förstörts, förlorats eller skadats, under förutsättning att den skadebringande händelsen inträffat ombord på luftfartyget eller under den tid då bagaget var i transportörens

¹ Konventionen den 28 maj 1999 om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter

² Se 4 § lagen (2010:510) om lufttransporter

vård³. Men om transportören visar att en skada orsakats helt eller delvis av vårdslöshet eller underlåtenhet eller annan oriktig handling av den som begär ersättning, ska transportören helt eller delvis vara befriad från skadeståndsansvar, i den utsträckning som vårdslösheten eller underlåtenheten helt eller delvis orsakat skadan⁴.

AA har begärt ersättning med 71 000 kr för ett antal smycken som hon hade lagt i sin necessär i sitt incheckade bagage. Nämnden anser att det är allmänt känt att det förekommer att väskor försvinner under flygtransporter. Att då förvara smycken till ett så stort värde i bagaget på det sätt som AA har gjort kan inte anses vara aktsamt. Nämndens uppfattning i den saken förstärks också av att AA i flygbolagets allmänna transportvillkor fått en klar rekommendation att inte packa smycken och ädelstenar i det incheckade bagaget. Nämnden anser att AA har varit vårdslös och att denna vårdslöshet helt har orsakat skadan. Hennes krav på ersättning ska därför avslås.

Skiljaktig mening

En av nämndens ledamöter var skiljaktig och anförde följande.

Enligt Montrealkonventionen artikel 17 är transportören ansvarig för resenärens bagage under transporten. Det framgår inte av Montrealkonventionen att en resenär inte får packa ner en viss typ av föremål i bagaget. Ett avtalsvillkor som begränsar konsumentens rättigheter bör därför ses som oskäligt och vara utan verkan mot konsumenten. Det av flygbolaget åberopade avtalsvillkoret ska därför vara utan verkan mot konsumenten oavsett om det ses som ett villkor eller en rekommendation.

Av Montrealkonventionen artikel 17.2 framgår att transportören ansvarar för bagage som förlorats under transporten. Det är visat att bagaget har öppnats av personal på flygplatsen. Det är inte visat att AA har agerat vårdslöst genom att placera smycken i necessären i sitt bagage. Det faktum att det är allmänt känt att bagage ibland går förlorat under en flygtransport ska inte begränsa transportörens rättsliga ansvar för förlorat bagage. Enligt Montrealkonventionen är transportörens skadeståndsansvar för förlorat bagage begränsat till 1 131 SDR (vilket motsvarar cirka 13 500 svenska kronor). AA:s krav på ersättning ska därför delvis bifallas.

³ Artikel 17.2

⁴ Artikel 20